

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 14.

V Ljubljani, v četrtek 17. januarija 1884.

Letnik XII.

Socijalizem in nemška država.

Socijalizem, nezakonski sin uboge matere revščine in spridenega očeta brezverstva, raste povsod po današnjih modernih državah od dne do dne krepkeje. Že se je v posameznih državah, kakor so Nemška in žalibog tudi naša, do tolike stopinje popel, da so jeli državniki à la Bismarck, in drugi z njim, kakor popolnoma z resnim in — groznim faktorjem zajedno računati.

Vsak ga pozna in se trese pred njim, nikdo pa ni še izumil zdravila, s kojim bi mu korenine v osrčji zamoril. Nekteri zahtevajo zmanjšanje dela in povišanje plače, drugi hočejo gotove odstotke od čistega dobička gospodarjevega, in tretji zopet kaj družega. Vse je prav in lepo, kajti človek je človek in ne živina, treba je toraj tudi človeško z njim ravnati. Treba mu, kolikor mogoče bremena polajševati, plačo zboljšati, skrbeti, da ima ob času boleznih in na stara leta kaj za pod zob. Vse to so pa le več ali manj stranske reči. Poglavitno zdravilo tej bolezni današnjega življenja je v treh tehtnih in vse skozi in skozi resničnih besedah, ki nam je zgodovina sama porok za njihovo istinitost in se jim pravi: „Delaj, moli in bodi varčen!“

Brez dela ni zaslužka, brez tega ne bo kruha in brez kruha ne življenja. Brez molitve ni sreče, brez sreče se delo ne sponaša, brez sponašanja dela nastane mesto dobička zguba, in ta je prvi korak do revščine. Brez varčnosti ni varnosti za stara leta, ne ob času hudih dni, kadar lačne družine za kruhom upijeje, pa se jim ga nima od nikoder dati. Ni čuda, da zbeگان človek tedaj na vsako sredstvo misli, kako bi si težavno stanje poboljšal, ter tamkaj išče pomoči, kjer je ravno o veliki meri, toda v tuji roki nakopičena; iz revnega siromašnega poštenjaka postane okužen socijalist — hudodelec. Socijalisti smatrajo posest in premoženje za občno blago, do kterega ima vsakdo pravico, le on ne, čegar je v resnici.

Malega povoda je treba in najsilnejša rabuka se iz trte izvije, da je groza. Le pogledimo na nered in nasilstva na Ogerskem. V Požunu in Budapešti rogovilijo, pobijajo, kradejo in ropajo očitno pri belem dnevu, se vé, da vse le pod krinko antisemitizma ali protijudovstva, da se jim boljše in zavestneje sponese, v pravem pomenu besede pa ta druhal vendar ni nič družega, kakor pravi pravcati socijalisti in komunisti.

Obožanim vsacegu blažejega čuta ni jim nobena reč več sveta, ne oče, ne mati, ne cerkev ne država, ki se iz neskončnega veličastva božjega norca delajo, in za hudiča ne zmenijo, begajo ti ljudje po peštanskih ulicah moreč, ropajoč in pobijajoč, kar jim ravno pod roke pride. Prodajalnice se siloma odpirajo, dragocenosti pobirajo, drugo, kar se druhal manjše vrednosti dozdeva, se pomeče skozi razsuta več metrov visoka štacunska okna na ulico, in peštanska policija k vsemu roke križem drži.

Celo uro ropala je pred nekaj časom grozovitna druhal po Kerepeški ulici v Budapeštu in mestni glavar Thaisz je mirnih rok ves čas gledal, kako lopovi tuje blago razdelavajo, in še le, ko so se socijalisti že sami naveličali pustošenja, ukazal je mestni glavar Thaisz, naj policija posreduje.

Kakor na Madjarskem, Ruskem, Francoskem socijalisti s privatnim premoženjem delajo, tako je delala in še dela nemška država s cerkveno posestjo in njenim premoženjem. Socijalisti zanikavajo pravo, da bi bilo tisto, kar si je človek s trudom v potu obraza pridobil, edino le njegova lastnina, in trdijo, da ima do tega vsak pravico; nemška država dela prav enako s katoliško cerkvijo. Dobri in bogobječi ljudje so že od silodavnih časov sv. cerkvi določevali po nekoliko premoženja, kajti spoznali so, da je sv. cerkev prava zadruga obstoječa iz zemeljskih bitij, ki imajo zemljanske potrebe, ter so ji zatoraj oziroma poslednjih, da bi jo siromaštva in propada v moralnem obziru obvarovali, volili zdatne legate za večne čase in vse kraje veljavne, kajti

zadruga sv. cerkve osnovana je na božji podlagi. Bog je večer, pa tudi sv. cerkev ne bode poznala smrti.

Kakor tič Feniks po bajkoslovji vedno pomlajen iz gromade izleti, tako se tudi sv. cerkve časa zob ne bode prijel. Popolnoma opravičeno čini se nam, ako pobožne duše ostavljajo za pobožne namene v prid sv. cerkve svoje premoženje ob času selitve iz tega na oni svet.

Vprašamo le, po kakem pravu konfiscira nemška država cerkveno premoženje, če še turška spoštuje „vakuf“ svoje cerkve? Kako se zamore nemška država usojati, da poslednjo voljo že davno vpepeljenih, s tem z nogami tepta, da ravno nasprotno dela, kar so si ranjci želeli, po čemur so ves čas svojega življenja koprneli? Kakor se pa na tem svetu nobena vneboupijoča krivica ne godí, da ne bi se maščevala sama, tudi tukaj dan maščevanja korak za korakom bliže dohaja, kajti tisti, ki so obogateli po cerkvenem ropu, padajo drug za drugim židom v roke, ki jih po malem izsesajo, židom pa zopet, kakor se iz Rusije in Madjarskega poročja, socijaldemokrati vratove zavijajo, ter krivično pridobljeno premoženje na ta način zopet pride v roke, iz kojih je pred mnogo stoletji na blag način volilnim potem za pobožne namene darovano bilo.

Mi nikakor takošnih dogodjajev ne moremo odobravati, pa sili se mora vsak pameten človek obsojajoč jo, umakniti. Hoteli smo le pokazati, da med velikonemškimi kulturonosci in pa med pouličnimi roparji, ki so si ime socijaldemokratov prisvojili, ni družega razločka, kakor, da so zbirališča prvih v krasnih dvoranah, poslednjih pa v smrdljivih žganjarjih, in da so v fraku in cilindru, poslednjim pa navadno komolci iz „pruštifa“ in lasje skozi luknjaste klobuke frle. Namen je pa povsodi en in isti: „Kar je tvojega, je moje in kar je mojega, pa tebi nič mari.“

LISTEK.

Nektere opazke o našem slovstvu.

(Proverzročene po knjigah družbe sv. Mohorja.)

Osem in dvajset tisoč! Postavna številka, kamorkoli jo postaviš, kjerkoli ona govori! Osem in dvajset tisoč vojakov — lepo krdelce, ki se ne vstraši vsacega piša; toliko sovražnih vojakov — strah vsakemu vojskovodji! Osem in dvajset tisoč goldinarjev, to je tudi nekaj! Zanje bi se že nakupilo nekaj opek za „Narodni dom“, z njimi bi se zdatno zmanjšale skrbi zidateljem cerkve Sreca Jezusovega, deškega zavetišča; ti tudi vedó, da toliko ali še več tisoč dolga je težko breme. — Toda s tisoči o tem pomenu računajo le posamezni; ljudstvu ž njimi ni dotike, toraj stopim niže: Osem in dvajset tisoč novcev je pa tudi številka, ki bi mnogo odločevala v proračunu finančnega ministra za dijaško kuhinjo. H koncu leta toliko novcev preveč ali premalo — velik razloček, ki ga finančni minister sam najjasneje ume in kar je še največ tudi najbolj živo občuti! — Osem in dvajset tisoč zrn zorne pšenice — koliko lepega, bujnega klasja; ljulike toliko: kolika kvar rodnemu polju! — Toda kam meriš? Vse to

je tako vsakdanje, navadno, da ni, da bi omenjal. Res, prav navadno, vendar mi pritrdiš, da je število osem in dvajset tisoč postavno, da govori, in osem in dvajset tisoč udov in čez, ki jih ima naša Mohorjeva družba, mi tako glasno in tako mogočno govore, da je bil moj trud, preslišati ta glas, zastonj! — Da imajo izobraženi narodi, ki štejejo 40, 50, 60 milijonov ljudi, društva z 10, 20 tisoč udi, to bi ne bilo nič posebnega, dasi jih ni veliko. A da ima narod slovenski, ta pritlikovec med velikani, kterega sveta gospodarji pri svojih računih še omenjajo ne, da ima naš narod družbo, ki šteje 28.000 udov, to je nekaj posebnega, kar mora vsakega rodoljuba navdajati s posebnim veseljem, z opravičenim ponosom. Celó on, ki je morda že obupal nad svojim narodom, se je morda zdramil pri tem glasu, ki mu je mogočno in razločno donel na ušesa: Slovenci smo! In močni smo in jaki in treba bo viharjev še hudih, da bi nas pregnali iz zemlje v deveto dežele!

A čemu tak vvod, pokaj toliko besedi za to; to je že vse znano, mi morda poreče hladnokrvno kak čitatelj! Res, znano je to, a vendar ni ravno zato posebno veselo in prijetno! In o tem trenutku prav lahko pozabim na pevca, ki poje: „Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine, vsemu svetu nepoznane, od nikogar spoštovane;“ vsaj list, na katerem bo zapisana omenjena vesela novica, smel

se bode prištevati belim listom v črni knjigi, ki nam kaže zgodovino naroda slovenskega!

Prijatelj, račun! Osem in dvajset tisoč udov, in vsak dobi šestero knjig, to je blizo 170.000 knjig, ki so se porazdelile v kratkem času med ljudstvo; toda množica še ni vse. A te knjige? Sama poštena roba, srednje, dobro, izvrstno blago, a vse pošteno blago. Besedo „pošteno“ povdarjamo. Vsako knjigo sme vsakdo brati, ako le brati zna. Mnogo sladkega medu in nič morečega strupa! In take knjige dandanes niso karsibodi, ko se ravno po knjižurah pretaka najnevarnejši strup v osrčje družbi človeški ter jo grozi duševno uničiti; dandanes, ko vsi: cerkveni poglavar in selski duhovnik, učenjak na vseučilišči in učitelj med začetniki, vsak v svojem krogu, po svojih močeh, priporočajo, razširjajo spise, vstanavljajo književna društva. Ljudstvo slovensko je v tem obziru preskrbljeno s točno hrano v obilici; preskrbeli so mu jo možje, nekaj je še živih, večinoma so mrtvi — pozna jih po imenu vsak otrok — h kterim bi bilo nam dobro hoditi, da bi ob znožji sedeč učili se od izvrnega, nesebičnega rodoljuba. — In hodili so k njim rodoljubja se učiti poverjeniki, nabiralcí in sploh vsi, ki so pripomogli, da začeto delo tako krepko napreduje, da s trudom vsajeno drevo rodi res tisočeri sad. In morda pričakuješ, dragi bralec, da jih sedaj hočem pohvaliti

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. januarja.

Notranje dežele.

Tržaški magistrat pozivlja rezerviste c. k. 97. pešpolka kralj Milan srbski, naj se oglašijo pri njem do 20. t. m., kateri hočejo v slučaju mobilizacije vstopiti prostovoljno za branjevece v vojsko. Naj se pa zaradi tega nikdo ne plaši, kajti stara prislovica veli: „Si vis pacem, para bellum!“ (Ako si hočeš mir ohraniti, se na vojsko pripravljaj). Cela Evropa se ravna po tem predpisu že najmanj svojih deset let!

Iz Trsta je šel nek brivec o priložnosti prenosa kosti prvega laškega kralja Viktorja Emanuela v Pantheon, kar se je minuli teden godilo, v Rim „čvekat“, da bode k večjemu še tri do štiri leta trajalo, da bode Trst iz avstrijskega robstva rešen in potem se bode tudi „mučenik“ Oberdank maščeval. Policija v Trstu je pa o tem neslanem čvekanju še v pravem času zvedela in čvekača v Korminu domu se vračajočega prijela. Nam se le čudno zdi, kdo vruga ga je iz Rima, kjer je svojo modrost trosil, nazaj v Trst klical? Ako se mu ne dopada pod peruti avstrijskega orla briti gospodom obrazec, naj pusti, nihče ga ne bo pogrešal!

Čehi imajo dva deželna zavoda, na katerih se podučuje višja kmetijska vednost. Prvi tak zavod je v Taboru, drugi pa Tečinu-Liebwerth. Ravnatelj Dörre predlagal je deželnemu kulturnemu совету, naj bi se oba zavoda razširila v deželno akademijo, kamor se bodo poslušalci le po dovršeni gimnaziji ali pa realki z zrelostnim izpitom sprejemali. Izvredni poslušatelji ne potrebovali bi mature.

„Irredenta“ je na Tirolih v Tridentu glavo dvignila. Zaradi nje zaprli so ondi nekega meščana Tomassi in pa šest dijakov iz srednjih šol.

Cesar je razrušil redarsko ravnateljstvo v Sarajevu z odlokom 12. decembra 1883. Ono je svoje poslovanje vstavilo 12. januarja ter se bodo opravila razdelila. Kar spada v področje državne policije, prevzela bode deželna vlada, kar je drugih reči, oddale se bode sarajevskemu magistratu.

V hrvaškem deželnem zboru vnel se je hud ogenj sovraštva med lastnimi brati. Narodna stranka, ki ima večino v zboru zabredla je v hud boj, da lahko bi se reklo, v boj na nož, s pristaši Starčevičeve stranke, ktera se nasproti drugače mislečim po svoji neotesanosti in trmi odlikuje. Župnik Lončarevič stavlja predlog, da ni druge pomoči, da se napravi red v deželnem zboru, kakor zopet za osem sej vse Starčevičeve rogovileže izbacniti. Na to se je sklenila tajna seja, pri kateri so Starčevičevci za odpuščenje prosili. Triindvajset let v hrvaškem deželnem zboru že ni bilo tako srditega medsebojnega boja, kakor se je v letošnjem zasedanju vnel. Podkurila ga je večinoma predloga indemitete, ki je debata v nji celih šest dni trajala, in pri kateri Starčevičevci niso ravno rokavic natakneli. Opozicija (Starčevičevci) se je osobito na dve točki zaganjala in trdila 1. da sedanja vlada ni postavna in 2. da tak ban ne more nikakor zaupanja hrvaškega naroda pričakovati, kateri se opira na ministerskega predsednika, kojemu je ustava hrvaške dežele deveta brigada, ki jo razruši in oostavi kraljeve komisarje nastavljač, kedar se mu ravno poljubi in da celi perfidnosti krono na glavo postavi. Tisza še obljubi, da bi v enakih slučajih zopet takisto postopal. Kar se tiče prve trditve, je ona sama na sebi tako abotna, da je še tisti ne verjame, ki jo je izrekel. O drugi točki gledé zaupanja hrvaškega naroda, ki ga ban potrebuje kakor vsakdanjega ži-

veža, ako hoče uspešno delovati, se pa pač še ne more reči, ali ga bode ban Khuen vreden ali ne. Prekratki so še dnevi, ktere je on dosedaj med Hrvati prebil, da bi se že o njegovih nakanah in njegovem delovanju sploh soditi zamoglo. Največ očitanja morala je pa poprejšnja vladna stranka od Starčevičeve čete preslišati. Očitani so ji goljufijo, da je podpirala spridene uradnike, ki so se iznevenjenja in drugih napak krive storili, le ako so v njeni rog trobili.

V seji 15. januarja v hrvaškem deželnem zboru preklical je Lončarevič svoj predlog gledé izključenja Starčevičancev, ker so za odpuščenje prosili. Dr. Starčevič na to zakriči: „Kar ste v tajni seji sklenili, me nič ne briga!“ Deželni odbor na to sklene samo Starčeviča odstraniti. Grof Vojnovič razvija v krepkem govoru razne neprilichnosti, ki so Hrvaški na škodo, in to od časa, ko se je pogodba sklenila. Železnice, kolikor jih sedaj hrvaško grudo reže, so vse v madjarskih rokah in Hrvaški več škodujejo nego koristijo. On je za ocep Hrvaške od Ogerske, kajti, ako male podonavske države, kakor so Srbija, Bolgarija in druge, sè svojimi pridelki izhajajo, zakaj pa bi Hrvaška ne! Le, ako bode domovina na popolnoma samoupravnem stališču, mogoče se ji bo ubraniti bodočega žaljenja, ustave.

Poslanec Gyurkovič ozira se v svojem govoru na politično življenje na Hrvaškem, o katerem pravi, da je do celega zastrupljeno. Uradniki in duhovni, profesorji in dijaki so se začeli s politiko pečati, narod pa delo zanemarja in posluša, kaj mu brezvestni kričači pripovedujejo. Pokažite mi uradnika ali pa profesorja v visoki službi, o katerem se ni že kričalo, da je zatajil narodnost in poštenje! Tako ne sme se dalje! Tako postopanje spodkoplje duhovno in državno oblast in narod do neubogljivosti in do upora tira! Taka politika, kakor je sedaj na Hrvaškem, kjer se znotraj radikalizem, na zunan pa šovinizem brezmerno širi, nikakor ne more domovini koristna biti, temveč pa jo bode pahnila v brezdno, iz ktere se morda ne bode nikdar več ali pa vsaj ne kmalo dvignila.

Rusinski duhovni imeli bodo, kakor smo že omenili, 22. t. m. veliki shod, pri katerem bodo določili kongruo, t. j. plačo nižjega duhovenstva. Rusom prijazen list „Slovo“ pa vé, da se bodo pri tem zborovanju še vse druge reči godile, kakor pa edino določilo o kongruvi. Rusinski nadškof Sembratoviez, pravi „Slovo“ mora na to delati, da bodo Rusini enake pravice dobili, kakor jih imajo Poljaki, kajti Rusini plačujejo 25 milijonov goldinarjev davka. Poljaki imajo štiri škofe in sedem infuliranih proštov. Tudi Rusini morali bi dobiti štiri škofijske sedeže in to: v Levovu, Stanislau, Przemyslu in Belcu. Poljaki imajo dve vseučilišče in mnogo gimnazij; tudi Rusinom dovoli naj se lastno vseučilišče v Levovu, kakor se je dovolilo ono Čehom v Pragi. Dalje zahteva „Slovo“, za Rusine več kmetijskih šol na podlagi rusinskega učnega jezika v Levovu, Przemyslu, Tarnopolu, Stryju in Sansku. Na levovski univerzi naj se predava dogmatika in pastoralna pedagogika v rusinskem jeziku, po gimnazijah pa poleg poljske zgodovine tudi rusinska. Pri sodnijah naj se z Rusini le rusinski obravnava. Poljaki imajo dva ministra in več načelnikov po ministerskih odsekih, tudi Rusini morajo dobiti svoje zastopnike pri vseh osrednjih uradih in le Rusini naj rešujejo in določujejo rusinske razmere.

Več nego 90.000 podpisov prinesla so zahvalna pisma **ogerski gosposki zbornici** od 9. decembra 1883 pa do sedaj, t. j. od trenutka, ko so prvokrat odbili nameravani mešani zakon med kristjani in židi, pa do 12. januarja 1884, ko so ogerski magnatje v drugič dokazali, da ga ne marajo. Če je kedaj plemenitaš z narodom čutil, kar

narod čuti, sedaj se to pač lahko reče, da je! priča nam to 90.000 podpisov po došlih zahvalnicah gledé odbitja dotičnega načrta postave, ki bi bila moralčno vrednost madjarskega nam sicer neprijaznega naroda popolnoma spodkopala. Polom, ki bo na Ogerskem danes ali jutri nastal, je neizogibljiv, in to bo grozovit polom v gospodarskem in državnem življenju. Gorje pa bi bilo Madjarom, ko bi se z gmotnim polomom za jedno tudi združili polom na pravni strani. Da se ta odvrne, storili so konservativni magnatje svojo dolžnost odbijajoč mešani zakon med kristjani in židi in narod jim ta korak tudi radostno priznava.

Ogerski vladni listi se neznansko ježe nad avstrijskimi kavalirji, ki so šli v ogersko gosposko zbornico glasovat in so po svoji navzočnosti menda ravno oni tistih devet glasov oddali, ki jih je opozicija več dobila, in kateri so propad nameravanega zakona med židi in kristjani določili. Naj se le potolažijo, predlog bi bil tudi brez avstrijskih kavalirjev propadel, ker bi bila enakost glasov v zbornici. Če bode pa madjarska vlada pri tem sklepu ostala, je pa zopet drugo vprašanje, in ravno ko to pišemo, čuje se glas, da se bode že v prihodnjih dneh načrt postave zopet obema zbornicama predlagal. Zakaj da madjarska vlada na vsak način hoče z glavo skozi zid, večni Bog vé, da si ji pa lahko primeri, da bode na tla zdrsnila, ako bo le tiščala za upeljavo zakona, ki se mu ves narod brez izjeme vere in jezika enoglasno upira, je pa sploh znano. Veliko nasprotje pokazalo se je tudi v mnenji madjarskega naroda in njegovih poslancev v poslaniški zbornici. Ta je soglasno sprejela načrt že večkrat omenjene postave, narod ga pa po zahvalnicah, ki več nego 90.000 podpisov donasajo, soglasno zametuje. Kaj bo iz takega postopanja, je pač lahko ugantiti.

V ogerskem državnem zboru (poslaniška zbornica) se poslancu Csanadyju že skozi več let semkaj plača, ki jo država kraljevemu dvoru določuje, prevelika zdi, in je, kakor do sedaj vsako leto, tako tudi letos dosledno predlagal, naj se zniža. Ko je prišel predlog do glasovanja, je propadel. Glasovalo je zanj le šest poslancev skrajne levice. Poslanec Iranyi predlaga, naj se ministerskemu predsedniku službena doklada zniža od 12.000 na 4000 gold., pa je tudi propadel. Le skrajna levica ga je podpirala. Enako se je nekaj poslancev oglasilo proti „razpolagalnemu zakladu“ z utemeljenjem, da se tu tiče stvar osebnega zaupanja, večina je pa vendar-le v to svoto 200.000 gold. dovolila.

Vnanje države.

V srbski kraljevi palači zbrali so se na 12. januarja (srbski Silvestrov večer) po stari navadi vsi diplomati, ministri in drugi civilni, duhovni in vojaški dostojanstveniki, da čestitajo kralju in njegovi družini. Le enega so vsi pogrešali in si na razne načine razlagali, zakaj ga ni blizo, namreč ruskega zastopnika Perzijanija.

„Politik“ prinaša novico, da se bode ruski državnik **Giers**, ki te dni na Dunaj pride, tudi o egiptovskem vprašanju razgovarjal. On je teh misli, da Evropa ne sme čakati, ali se bode Angležem zljubilo proti Mahdiju za orožje prijeti. Angleži so sebičneži in jim je jako malo mari, ali se bližnjemu koža čez glavo potegne ali ne, le da so sami na gorkem in iz tega vzroka se oni za to ne bodo prej odločili, kakor če bi Mahdijeve druhali že pomorsko cesto v Indijo obsule. Giers misli, da bi tu morala cela Evropa nekaj storiti, ali pa vsaj Turčijo pooblastiti, naj ona skrbi, da fanatizirane druhali ne bodo prekoračile meje, ki se bi jim morale odkazati. Ako bi se poslednje zgodilo, so v veliki nevarnosti milijoni, ki si jih je ondi marljiv človek

zato vse te zaslužne rodoljube različnih stanov, posebno duhovne in učitelje? Ne, tega ne storim, ker to bi se reklo, zasluge zmanjševati. Gotovo si že, prijatelj moj, dovršil v življenju kako dobro, plemenito delo, ki se ti je obneslo, rodilo zaželjeni sad. Kako ti je bilo tedaj pri srci? Kaj si mislil? Ne, mislil nisi nič, kaj si čutil? Čutil si nekaj, cesar nisi mogel izreči, nekaj, v čemur se strinjajo vsi tvoji vzori — bil si srečen! Trud tisočkrat poplačan; življenje, zdi se ti, bila bi le neznatna žrtva za srečo, ki ti jo čuti srce!

In ako so ti zaslužni rodoljubi delili po tolikem trudu knjige ljudstvu, ki jih je komaj pričakovalo, jih z veliko radostjo prejemale, ali se niso smeli veseliti? Enako hodijo v dolgih zimskih večerih po selu ter pogledajo v to ali ono hišo, in jim pride brhka vratarica s knjigo v roci odpirat in posvetit, ako jim zgovorno in gostobesedno pripoveduje, kar je brala, zvedavo povprašuje, cesar ni razumela, ako mu jo oče pohvalijo, kako rada na glas drugim bere, in pa pristavijo, da se z mlajšim bratom o tem skušata, ali ni njih trud stotero poplačan? Sladka zavest: storil sem dobro, plemenito delo, je plačila dovolj, preveč človeku; ker bojim se, da zato drugega plačila po pravici ne bi smeli pričakovati. In ta zavest bodi vsem razširjalcem Mohorjeve družbe plačilo za njih trud!

In ako človek vse to premišljuje, kako naj bi ne bil vesel? Ko je uboga žena v svetem pismu našla izgubljeni denar, je bila tako vesela, da ni mogla sama prenesti vse radosti; zato pokliče svoje sosedo, da jo ž njimi deli. Ali mi toraj ne boš opravičil, dragi bralec, gostobesednosti moje in radosti? Če ne, vsaj razlagaš si jo lahko, posebno, ker to ni ubog vinar, pač neprecenjen zaklad, ki Slovencem leto za letom donasa obresti obilo? — In vendar se mi tvoj obraz zdi vedno še bolj resen, nego vesel in zdi se mi, da mi govoriš: Peter ti vročekrvni, kaj misliš, da je s tem že svet odrešen? Res, veliko je vredno toliko lepih knjig med narodom, toda le pojdi od sela do sela in stavim, da boš našel več neprerezanih družbinah knjig, nego obrabljenih. — Prav imaš, Tomaž ti, počasi verujoči, trezno misleči. Da, to je poglavilna stvar! Knjige je ljudem treba brati. In zato rodoljubom trud po razdeljenih knjigah še ni končan; vnama in ljubezen najdete tudi potov, po katerih človek tudi ljudstvu vzbuja veselje do berila. Potov takih je mnogo, vsak, ki se s tem peča, jih nekaj vé. In tudi te vrstice imajo namen, opozarjati bralce na Moh. knjige za l. 1883; da bi jih prehitro sami in drugi ne vrgli v kot za hrano razjedajočemu prahu! Zakopani zakladi, lepi zakladi sami ob sebi, a brez cene za človeka. Tudi s knjigami ni dru-

gače. — Ne išči pa, bratec moj, kake kritične ocene posameznih knjig v teh vrsticah, ker kaj tacega bi zastoj iskal, pač pa boš našel nekaj opazek, katerih se domisli priprost čitatelj prebirajoč družbine knjige.

Kakor že več let v navadi, prejeli smo tudi letos družniki šestero knjig; in med njimi je prva: „Življenje Marije in sv. Jožefa.“ O tej knjigi pravi družbin oglasnik v Koledarji na str. 29: „Vpisovanjske pole pričajo, da veliko novih udov je privabila obče pohvaljena Volčičeva knjiga: Življenje Marijino.“ — Roma locuta est! Ljudstvo je govorilo, ljudstvo je knjigo pohvalilo in taka hvala je merodajna odboru in pisatelju! In kdo bi ne bil vesel knjige, ki nam obširno, vsestransko opisuje življenje dragih nam svetnikov: blažene Device in sv. Jožefa? In sicer nam pisatelj v drugem zvezku kaže v prvem delu sv. Jožefa, ki je kakor izvoljeni (str. 147), sveti (156) mož Marijin vreden slave (str. 171), ki mu jo zato prepeva vesoljni svet, posebno še, ker od njega, svojega pomočnika (str. 181) upa in tudi prejema obilo darov; vsaj je on po razglasu Pija IX. izvoljeni patron sveti katoliški cerkvi (str. 187). — V drugem delu kaže nam skupno življenje Marije in Jožefa; omenja nju zaroke, govori o nju zakonu in prav jasno, domače in poljudno o zakonu sploh in pri tem posebno živo poseže v življenje ter

pridobil, vrh tega pa na tisoč in tisoč človeškega življenja. Turčija — hm! Turčija sama po svojih deželah, po Bosni in Hercegovini ni mogla reda napraviti, tim manj se ji zamore zaupati, da bi ga v Sudanu.

Izvirni dopisi.

Od Drave, 15. jan. Češki pedagogični list „Posel z Budče“ prinaša v svoji prvi številki pod zaglavjem: „Mir ljudem, ki so dobre volje!“ naslednje velepomembne in spodbudne besede:

„V betlehemske hlevu počiva v jaslih Beseda, ki je postalo meso. Oskrbujeta jo mati in njeni varuh. Podjarmljeno ljudstvo ne slutí, da tu počiva njegov Odrašenik. — Nad hlevcem se blišči zvezda, oznanovaje prihod Besede; zarja po nebesnem oboku, to je naznanilo njene slave po vsem svetu. Približali so se angelji v nebeški bliščobi, prepevajoč: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“ Prihiteli so pastirci in spojili svoje glasove z glasovi angelskimi. Prišli so kralji in so položili svoje krone pred Besedo, ter podajali Nji darove. — Bil pa je v Jeruzalemu hudovoljen človek z imenom Herodež; ta se ni radoval, marveč iskal usmrtiti otroka, boječ se za tron. In ukazal je pomoriti 40.000 nedolžnih, toda otroka božjega ni uničil.

Iz betlehemskega hlevca je izišla Beseda božja in ž njo vred luč, moč in slava krščanstva po vsem svetu, in človeštvo je slavilo svojo novoprerojenje. — Prišli so še Neroni, preganjaje spoznavalce krščanstva, pa s tem preganjevanjem se je čedalje bolj in bolj vnel in utrjeval duh krščanstva, dokler se ni razširil po vsem svetu. Na mesto betlehemskega hlevca so se dvigale veličastne cerkve, katerim so vsakovrstne umetnije posvetile svojo službo.

Tudi v oddaljeni češki vasi stoji kočica in v nji drema beseda češka. Oskrbujeta jo duhoven in učitelj. Jeden drži v rokah češko sveto pismo, to zvezdo besede; drugi češko kroniko, t. j. zarjo te besede. Podjarmljeno narod ne slutí, da tu počiva njegov odkupitelj. — Ko so pa naši angelji, mladina, zapeli: „Kje je moj dom?“ hiti ljudstvo k bajtici in druží svoje glasove z glasovi mladine.

Prišel je tudi kralj Dobrotljivi in prinesel češki besedi zastoj svobodo. In tu ves narod v radostnem navdušju prepeva: „Bog, ohrani nam kralja!“

Bil je pak v Pragi človek hude volje z imenom Mescéry, ki se ni radoval, marveč boječ se za tron besede nemške, ukazal ugonobljati češko mladino po vseh mestih čeških, a besede češke ni uničil. Nad bajtico češke vasi je svetila njena zvezda, lesketala se njena zarja. Iz vaše šole je izišla beseda češka in vnela češkega duha, a narod je slavil svoje prerojenje . . . . .

Prišel pa je Démon in sejal seme sovraštva med te, ki so držali biblijo in te, ki so držali kroniko, da bi ruvali drug drugemu učila iz rok, in tako bi naj zatonila zvezda in zginila zarja besede. Pa duh je zmagal nad Démonom. In zvezda sveti odslej in se lesketá zarja vedno jasneje in jasneje.“

V ti krasni prispodobí rojstva Besede Božje tu

govoreč o zaroki daje res krasne nauke mladeničem in dekletom (str. 200), a tudi za zakonske ima polno najlepših opominov (str. 205). — Popelje nas v Nazaret, kjer se je vršila skrivnost včlovečenja, katero nam v pesniškem vzletu, morda previsoko za ljudstvo, kaže. Priprava, oznanjenje, kratka razlaga angeljevega pozdrava (str. 246.) — V tretjem delu nam slika Marijo Mater božjo, njeno pot k Elizabeti v gore, razlaga nedosežno krasno pesem: „Poveljuje“; govori o skrbi in žalosti sv. Jožefa zaradi Marije, o tolažilni, ki ga je prejel z nebes; omenja nju poti v Betlehem, kjer se je porodil Izveličar sveta; Marija in Jožef in za njima pastirci se mu vklanajo, ga molijo; molimo ga tudi mi!

To je obseg letošnjega, drugega zvezka. Res, lepše in ljudstvu bolj prikupljive in koristne tvarine si pač pisatelj ni mogel zbrati. In vso obširno tvarino ima pisatelj popolno v oblasti ne le v glavi; kar je največ; on živo čuti to v svojem sreju in gotovo je, da zato ljudstvu sega do srca. Vse to je resnica, vendar se ne morem pridružiti brezpogojno ljudski sodbi, ki knjigo hvali. Nekaj knjigi manjka, da bi človeka popolno zadovoljila. O tem sem že lani na tem mestu govoril. Toraj le ponovim, da mi jezik ne ugaja popolno. V dokaz le kaj malega, da se preveč ne raztegnem: Všeč mi niso posamezni

na zemlji in oživljenja besede ljudske v narodnih prebujenji, je razvidna velika blagodarnost in prospeh vkupnega delovanja duhovnika in učitelja pri podučevanju in zrejanju mladine. Vsaj zamoremo lahko vse, kar je gosp. pisatelj o češkem narodu, o češki vaški bajtici porekel, tudi na svoj slovenski narod obrniti, le s tem edinim dostavkom, da duhovnik je pri nas res držal v roci slovensko sveto pismo, ni je pa imel učitelj v roci slovenske kronike, ker je žalibog naše zgodovino pisal, kakor je tudi malopomenljiva naša minulosť, še preveč v plenicah, in mnogi se je toraj v prospeh in pospeševanje besede nemške, oskrbel raje z dolgo brezovko.

(Konec prih.)

Domače novice.

(V katoliški družbi) govoril je sinoči gospod profesor Marn „o slovanski vzajemnosti na podlagi verskega stališča z ozirom na slovanska blagovestnika sv. brata Cirila in Metoda“. Ves govor je bil temeljit, stvaren in, kar je pri tacih zabavah glavna stvar, zanimiv. Gospod govornik kazal nam je v živih podobah staroslavni Velehrad na Moravskem, bivšo prestolico Svatoplukovo, kjer sta sv. brata Ciril in Metod prvo seme krščanstva sejala. Svatoplukova država šla je že davno pot vsega zemeljskega, nebeško delo sv. Metoda se pa še danes nadaljuje. Velehrad nam je pa tudi še iz drugega stališča zanimiv, in to iz stališča slovanskega oziroma veroizpovedanja. Leta 1869 poslali so nam Rusi v Velehrad prelepo sliko sv. bratov Cirila in Metoda z dragoceno svetilnico, ktera se je po dovršenem blagoslovu obesila v Velehrajске cerkve stranski kapeli sv. Cirila „v Cirilsky“, kakor jo ondi narod imenuje. Leta 1881 podarili so pa sedanji sv. oče Leon XIII vse dragocenosti, kar so jih od slovanskih romarjev prejeli, Velehrajški cerkvi in tako se lahko reče, da je starodavni Velehrad kraj, kjer sta si Petrograd in Rim roke podala.

(Deželni predsednik baron Winkler) je pred sinočnem odpeljal se na Dunaj.

(Efektna loterija) za cerkev Jezusovega srca v Ljubljani, ktere izžrebanje bi bilo imelo biti 27. dec. m. l., je z dovoljenjem finančnega ministerstva preložena na dan 10. maja t. l.

(Odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske) vabi svoje družbenike k izrednemu občnemu zboru 30. jan. 1884. Zbor je v dvorani mestne hiše in se začne ob 9. uri dopoldne. Program obravnavam: 1. Predsednik prične zborovanje. 2. Volitev dveh odbornikov v centralni odbor namesto § 22 družbinih pravil izstopivših. 3. Volitev družbinega tajnika. 4. Poročila in predlogi podružnic in predlogi posameznih družbenikov po propisu § 19 družbinih pravil. 5. Priznanje častnih diplom za hvalevredne zasluge o poljedelstvu. 6. Volitev častnih in dopisujočih družbinih udov. 7. Poročilo o podkovski šoli v Ljubljani.

(Slovensko gledališče.) Dramatično društvo ustreglo je, konstatujemo z veseljem, izrečeni naši želji, spraviti na oder kako izvirno domačo igro. V

izrazi; cveteča, pree, vterdovanje, njihovi, njeni, rodu Judovskega, dvojčiki, popolnost, zveni, najdrajši, kušlej, kušovati itd., posebno pa v stavkoslovji pisatelj večkrat preveč kaže, kakih virov da je rabil (prim. str. 167). — Kaj, to so malosti, poreče morda čitatelj. Raji imam, da me slovničarji grajajo, kakor pa da bi me ljudstvo ne razumelo, si misli gospod pisatelj s sv. Avguštinom. Res, smrtni greh niso te napake, in ako bi bilo voliti: ali slovničarjem vstrezati, ali ljudstvu umljivo pisati, gotovo bi pametni človek pritrtil drugemu. Toda omne tulit punctum, qui miscuit utili dulce, ako je mogoče. In to bi bilo pisatelju mogoče, ko bi bil pazil na jezik enako, kakor na tvarino. Ne da bi bil jezik sploh slab, tega ne; ker semtrtje je prav lep; zadnje pile pri jeziku pogrešam, in to je ceni knjige v kvar. V prihodnje toraj še to in vox populi bo vox Dei!

Gledé preobširne tvarinske osnove sem omenil svojo misel tudi lani; letošnji zvezek pa kaže, da imata o tem pisatelj in odbor tudi svojo misel.

(Dalje prih.)

soboto, 19. dan t. m., predstavljala se bodo namreč Ogrinčeva veseloigra v 3 dejanjih „V Ljubljano jo dajmo!“ — A še v nečem, česar z ozirom na zdanje razmere tega marljivega društva pogrešati moramo, nam bode ustreglo ta večer. Vrli naši čitalnični pevci razveselili nas bodo s svojim slovitim petjem. Peli se bode dve ulogi: „Podoknica“ in „Kitica slovenskih narodnih pesnij“, sestavil Anton Förster. Pričakovati je tedaj zelo zanimivega večera, — a ker konča predstava že ob 9. uri, motila toraj tudi ne bode ta večer niti plesa v čitalnici, isto tako ne „Sokolovega“ jour fixa. Živela naša sloga!

(Za god) zapeli so sinoči učenci orgljarске šole v jako melodičnih in čistih glasovih prečastitemu proštu, gospodu dr. Antonu Jarcu, nekoliko lepih slovenskih pesmic pred njegovim stanovanjem v Ahačičevi hiši na „Starem trgu“. Hvalevrednemu prizadevanju mladih orgljarjev tudi v tem oziru vsa čast. Tudi „Slovenec“ blagemu, za blagor našega naroda vedno vnetemu gospodu želi iz srca vse dobro na duši in telesu.

(Predpust) se je letos prav živahno začel, vsak dan je kaj novega, veselega pa nič. Zdaj se sliši o pretepih, ubojih, samomorih, pa to le o moških. Ali tudi ženske ne marajo zaostati z mikavnimi novicami. Tu ena uide možu v daljne kraje, zapustivša mu pismo, da je ne bo več videl, tam druga postane brezverska — menda iz ljubezni do bližnjega, tam nastane ponočni hrup — kakor sinoči na glavnem trgu — češ, da gori v hiši in da celó požarna straža prihiti gasit; pa je le domač ogenj, mož gasi prevelik ogenj svoje drage do nekega gledišnega igralca prav po domače. Sploh — novi pust se je pričel v Ljubljani prav živahno.

(„Čarovnik“ Zupan.) Slovenec iz celjske okolice, ki se imenuje „prvega slovenskega čarovnika“, je včeraj imel zadnjo tukajšnjo predstavo v čitalnični restavraciji in s slovensko besedo prav dobro zabaval navzoče.

(Slavni baritonist g. Josip Noll), naš rojak, poje sedaj v Messini na ondašnjem narodnem gledališču. „Edinost“ omenja težavnega stališča, na katerem se na Laškem, osobito pa v Messini neitalijanski umetnik nahaja. Skrbno mu je treba paziti, da se ne izdá, da je inostranec, in Bog obvaruj, da bi ga spoznali; proč bi bila njegova slava, proč ves plosk in občudovanje. Vse, kar bi mu še pustili, bilo bi sikanje in zasramovanje, ker videli bi v njem, ki ga sedaj še božajo, le svojega političnega sovražnika. Tako so zaslepljeni!

(Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) G. France Papa, nadučitelj v Metliki, dobil je nadučiteljevo službo v Škofji Loki. — G. Janez Bantan, učitelj v Šent-Lampertu, je za trdno postavljen kot nadučitelj v Dragatuš. — G. A. Vrančič, učitelj v Trebnem, gre začasno na II. učit. službo v Metliko. — Gospodč. Kristina Zadnikar, bivša učiteljica v Šent-Jernej, dobila je II. učit. službo v Šiški pri Ljubljani. — Gspđč. Kristina Železnik, učiteljica v Semiču, je šla v Dragatuš, in gspđč. Frančiška Jankovič, izpr. kandidatinja, šla je v Semič. — Gspđč. Julija Piš, popred učit. namestnica v Blagovici, je šla na dekliško šolo v Črnomelj. — Gspđč. M. Mihel, je šla iz Šent-Kocijana v Mokronog. — G. Hočevar gre iz Velike Doline na II. učit. službo na Rako. — G. Luk. Kavalari, izpr. kandidat, gre začasno v Jesenice na Dolenjskem, in g. Fr. Gärtner, izpr. kandidat, začasno v Sorico. — G. Jos. Spintre, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Kočevskem okraju, je kot okrajni šolski nadzornik odstavljen.

(Popravki.) V zadnjem podlistku beri Promtuarium namesto — aricem; oj kakov junak, kakov nam. kakor (štirikrat); v nekem prejšnjem v Sibiriji nam. Sibiriji; zbrusil si pete nam. petje; pridejo do stolice Herodove nam. štalice itd. V naglici storjene pomote naj častiti bralci blagovoljno popravljajo sproti sami.

Razne reči.

— Narodni dom v pravem pomenu besede je postalo česko-narodno gledališče v Pragi, kamor dan na dan iz bližnjih in daljnih mest, češki narod k predstavam dohaja. Zeleznice iz tega namene ceno na polovico znižujejo, in posebne vlake sostavljajo. V nedeljo 13. t. m. prišla sta dva vlaka, jeden iz severnih Čehov, drugi iz zapadnih okrajev. Prvi je pripeljal 513 gostov, drugi pa 410. Mašini ste bili obe jako olepšani in z zelenjem oviti. Ona, ki se je

pripeljala po česko-zapadni železnici, imela je spredaj tudi velik grb z napisom „Narod sobě (narod sebi)“. Na Svečnico popelje se poseben vlak iz Budějovic v Prago k slavnostni predstavi. Cesar Franje Josipova železnica znižala je ceno za polovico. Ravno to narodno gledališče v Pragi bo za česki narod zid, trdnji od žive skale, ob katerem se mora vsak tuj naval in vsak poskus podjarmljena českega naroda pod sosednjega Nemca razbiti, kakor se razprši hrumeč morski val, ob sivi iz morja štrleči skali. Dokler bode narodna probujenost in zavest v Čedah tolika, da se bodo v posebnih vlakih v narodno gledališče k domačim predstavam vozili, se nam pač ni bati, da bi se kedaj v morji germanizacije potopili. Če tudi so okoli in okoli od trdih Nemcev obkoljeni.

— Za narodno gledališče v Pragi napovedani so narodnjaki s posebnimi vlaki že za mesec marec: iz Starkenbacha, Velvarna, Příbrama in Brezja, iz Lundenburga in Hustopeči, iz Morave in Podžbanci se bodo tudi peljali v zlato Prago gledat in poslušat domače predstave in petje.

— Škodljivost živega oglja. Iz Celovca „Mir“ poroča, da sta hotela v botrinskem predmestju mož in žena z živim ogljem sobico ponoči izgreti, pa zjutraj so ju našli omamljena. Tudi pri nas na Kranjskem imajo ljudje marsikje navado, čepinjo z žrjavico v sobe nositi in se pri nji greti. Škoda na zdravju, ki jo vsled tega trpé, ni v nobeni primeri z gorkoto, ki jim jo živo oglje v čepinjah daje.

— Zbor za sv. obredo v Rimu, kakor poroča „Eco del Lit.“, je na praznik Razglašenja Gospodovega objavil dekret „Urbis et Orbis“, s katerim veleva mašnikom, da po dokončani sv. maši molijo tri Češene Marije in „Češena bodi, Kraljica“ z navadno molitvijo za odvrnjenje groznega zla, ki stiska človeško družbo v današnjih časih. Ta dekret bode imel po škofijah še le veljavo, kadar ga naznani dotični škof.

— V Sarajevu izhajati je jel ob novem letu nov tednik po dvakrat na teden pod imenom „Bosanska pošta“ ter se je na velikohrvaško stališče postavil. V Mostarju imajo č. gg. oo. Frančiškani svojo tiskarno pod firmo „Don Franjo Miličević“, kjer „Bosiljaka“ izdajajo.

— Avstrija to stran Litave ima osem vseučilišč, in te so: na Dunaji, ktero obiskuje 4143 poslušalcev; v Pragi 2703 od teh je vpisanih 1334 na nemški in 1369 na česki univerzi; v Gradcu 971; v Inomostu 685; v Krakovem 862; v Levovu 732 in v Černovicah 262 poslušalcev. Vseh skupaj je 10.178 poslušalcev.

— O groznem požaru nunskega samostana v Belleville v Ameriki dohajajo natančnejša poročila, ki človeku srce pretresajo. Ogenj je nastal, kakor smo že povedali, ponoči, ko je v četrtem nadstropju 20 šolskih sester in šestdeset učenk v trdnem spanju počivalo. Ko so te nesrečnice prvi hrušč zaslišale, so že stopnjice gorele s plamenom. Strašna zmešnjava je nastala. Kakor to hišni red zahteva, bile so vse spalnice od zunaj zaprte in ključ pri gospej materi spravljene. Nune in gojenke so bile toraj v pravem pomenu besede vjetnice. Plamen se je že po oknih spenjal in obupnost ljudi, ki so zunaj stali brez lestev in družega pripravnega orodja za pomoč, je bila velika, ko so toliko mladega in nadpolnega življenja v smrtni nevarnosti videli. Gojenke so bile kar ob pamet, nune so jih pa tolažile, kolikor je bilo v starih okolščinah ravno mogoče. V največji obupnosti zlezlo jih je nekaj na okna in so iz četrtega nadstropja na cesto poskakale, kjer so takaj mrtve obležale. V malo trenutkih ležalo jih je petnajst grdo razmesarjenih na tlaku. Dve dekletci zlezli ste skozi okno in ste se nekoliko časa za kamenitni opas držali, ko jih pa plamen obilne spustite se tudi z obupnim krikom na cesto, kjer ste že v tistem trenutku svoji duši izdihnili. Konečno se je zbranim ljudem vendar le posrečilo samostanska vrata s železnim kolom razbiti in pogumni možje hitijo skozi gost dim in plamen v samostan na pomoč v četrto nadstropje, kjer so tudi duri v spalnice razbiti morali. V smrtni nevarnosti za lastno življenje nosili so uboge omamljene učenske na plano in so jih vendar še štirideset rešili. Petnajst se jih je pobilo, petnajst pa menda zgorelo in med temi gospa mati, okoli ktere se je osem gojenk zbralo. Našli so jih na pol ožgane. Najmlajša deklica oklenila se ji je okoli vrata. Učiteljice je bilo osemnajst in skoraj vse so zgorele. Žalost je nezmerna.

Gospodarski del.

O pravih vzrokih dragega mesa na Dunaji pogostoma pišejo dunajski listi. Ker se marsikdo iz našega občinstva za Dunaj zanimiva, navedli jih bomo tukaj prav ob kratkem. Pred vsem pa omenimo, da je meso na Dunaji tako poskočilo, da ga srednji stan in manj premožni ljudje le še tedaj jesti zamorejo, kadar si potrebni denar pri kaki drugi sicer tudi potrebni reči pritrjajo. Revni in delavci ga pa že zdavno več jesti ne morejo.

Vzroki temu so: 1. Dunajčani so skozi in skozi v govedino in teletino zaljubljeni, toraj družega mesa na pr. kostruna ali kozla, ne obrajtajo, zato pa tudi polni železnični vlaki ovac iz Dolenje Av-

strije potujejo na Francosko in Angleško, kjer je kostrunovo meso jako priljubljeno.

2. Dunajski mesni komisijonarji, ali po dunajski občini postavljeni posredovalci kupčije s pitano živino med kmetom in dunajskimi mesarji. Saj veste, kaj se pravi volka nastaviti za mesarja in kozla za vrtnarja.

3. Ogromni dobiček, ki ga mesarji spravljajo. Dunajskih mesarjev družine, t. j. žena, hčeri in sinovi se v zlato in dragocenostih svetijo, kakor morda sam Šah iz Perzije ne tako. Redé si žlahtne konje, vdeležujejo se dirk, in vseh drugih dragih veselice, ki so le vitežkemu premoženju prilične. Kdor na Dunaji le par let mesari, že si lahko kupi palačo. Je-li to pošteno?

4. Pod točko 2. omenjeni komisijonarji pri živinski kupčiji mrzé avstrijskemu kmetu dunajski živinski somenj. Kmet vidi, da mora prodati, kakor ti komisijonarji želé, ako neče nazaj goniti, in ne, kakor je blago vredno. Toraj se avstrijski kmet s svojo živino rajši drugam obrne, kjer jo po vrednosti, toraj boljše prodá.

5. Slabosten položaj živinoreje v Dolenji Avstriji. Premalo krme po eni strani in prevelika potreba denarjev na drugi strani kmeta sili, vsako tele takoj od sesca prodati.

6. Od leta do leta silneje nastopajoča goveja kuga ob mejah našega cesarstva zadržuje tako potrebni dovoz pitane živine iz inostranstva. Po Srbiji, Banatu in južnem Ogerskem je živina skoraj po nič, ali kaj pomaga, ker ne sme radi goveje kuge na Dunaj!

7. Prevelika vrednost jednote našega denarja. Ta ima pa v vsakem oziru svojo veljavo. Naš goldinar je za denarsko jednoto mnogo mnogo previsok, ter bi se za naše razmere vpeljava frankove veljave, kakor jo imajo naši sosedje na jugu in zapadu, podala, in to bi bil edini pripomoček, vedno rastoči dragini zdatno zapah založiti.

Ako na pr. se kaka reč sedaj podraži takoj za 5 ali 10 kr., bi se pozneje zamogla le za 5 ali 10 centezimov ali stotinek podražiti.

Telegrami „Slovenca“.

Zagreb, 16. jan. Poslanec Lončarevič, ki je v deželnem zboru stavil predlog, naj se Starčević izključi iz zbornice, je bil nocój na Jelačićevem trgu ometan z jajci; nekdo je bil zavoljo tega po redarstvu prijet.

Zagreb, 17. jan. Nevolja zavoljo napada na poslanca Lončareviča, ki je bil gotovo osnovan, je splošna. Klub „narodne stranke“ je že vdrugeč sprožil vprašanje, bi naj se li deželni zbor ne preložil v Osek; to bi se tudi utegnulo izvršiti, če bi se škandali ponavljali. — Predsednik Krešić podal se je k banu, da bi v imenu zbora zadobil zadostenje od mesta.

Linc, 16. jan. Namestniškemu posloplju nasproti nastal je hud ogenj v neki zakladnici, pa že ponehuje.

Blizo Hallstadta vdrl se je velik plaz, razdjal gozd, železnična proga je na 300 metrov daljave razdjana; lavina je visoka bila 15 metrov.

Dunajska borza.

16. januarija.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 45 kr.
Sreberna	80 " 05 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100 " — "
Papirna renta, davka prosta	94 " 15 "
Ogerska zlata renta 6%	121 " 20 "
" " " 4%	88 " 70 "
" " " 5%	86 " 40 "
Kreditne akcije	160 gl. 298 " 40 "
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 112 " 50 "
" avstr.-ogerske banke	846 " — "
" Länderbanke	113 " 10 "
" avst.-ogerske Lloyd v Trstu	621 " — "
" državne železnice	318 " — "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	220 " 25 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123 " — "
4% " " " 1860	500 " 137 " 75 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 169 " — "
" " " " 1864	50 " 168 " — "
Kreditne srečke	100 " 170 " 25 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 20 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	104 " 90 "
" " Ferdinandove sev.	104 " 75 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " — "
London	121 " 15 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 71 "
Francoski napoleonid.	9 " 60 1/2 "
Nemške marke	59 " 35 "

Tuji.

15. januarija.

Pri **Maliči**: Oton Schak, protest. duhovnik, z Dunaja. — Hochmuth, Rauman, Oreschnig in Breitenfeld, kupei, z Dunaja. — Moline, kupec, iz Novomesta.

Pri **Stonu**: Al. Krauss, kup. potovalec, z Dunaja. — Goritz, gledišni igralec, iz Gradea. — Al. Schröfl, iz Maribora. — R. Mihelčič, kupec, iz Zagorja. — Adolf Hoffmann, uradnik, s soprogo, iz Pulja.

Pri **Avstrijskem cesarju**: R. Zagorjan, kupec, s Pudo. — Ferič in V. Pfeifer, agenta, iz Zagreba.

Umrlj so:

14. jan. Janez Petrič, bivši trgovec, 32 let, Ključaničarske ulice št. 4, jetika. — Marija Pavlošig, dninarca, 75 let, Kravja dolina št. 11, oslabljenje moči. — Franca Očko, konduktarjeva hči, 4 mes., Dunajska cesta št. 15, akutni katar v črevesu. — Franje Parel, dninar zdaj kaznenec, 60 let, ulice na grad št. 12, organ. srčna napaka.

15. jan. Alojzij Kromar, dninar, zdaj kaznenec, 30 let, ulice na grad št. 12, vsled otrpjenja možgan. — Franje Hribar, posestnik in nadlajtnant, v deželobrambi, 49 let, Dunajska cesta št. 4, se je vstrelil. — Jovana Kališ, delavčeva hči, 9 let, Poljanska cesta št. 55, Noma po vročinski bolezni. — Marija Finčgar, delavčeva hči, 5 let, Poljanska cesta št. 18, davica.

16. jan. Emil Fullin, trgovski praktikant, 21 let, Mestni trg št. 26, legar.

V bolnišnici:

14. jan. Marjana Zlobic, gostačeva hči, 9 let, Pyaemia.

15. jan. Gregor Purger, pekovski učencec, 19 let, po slučajni poškodbi.

Eksekutivne dražbe.

18. jan. 1. e. džb. Jurij Hribar iz Motnika, 725 gl. Kamnik. — 3. e. džb. Jože Sedmak, Nadanjeselo. Postojna. — 3. e. džb. Martin Srebotnjak iz Predjamo. Postojna. — 3. e. džb. pos. Jerni Kotnik iz Uševka. Lož. — 1. e. džb. Janez Laič iz Černomelja, 510 gl. Černomelj. — 2. e. džb. pos. Janez in Marija Lister iz Dobrave. Rače. — 3. e. džb. pos. Helena Zgone iz Tapol. Lož. — 1. e. džb. Gregor Potokar iz Preserjev, 650 gl. Metlika.

19. jan. 3. e. džb. pos. Marija Žnidaršič iz Ceste št. 23, Lašica. — 1. e. džb. pos. Jurij Balastič iz Bisteršice, 2143 gl. Kamnik. — Relicitačija pos. Anton Magovac iz Radovince, 650 gl. Metlika. — Relicitačija pos. Tomaž in Helena Zalar iz Rudolfovega, 850 gl. Lož. — 3. e. džb. pos. Marija Žnidaršič iz Ceste. Lašice.

22. jan. 3. e. džb. pos. Andrej Repe iz Želeč. Radovljica. — 1. e. džb. pos. Matija Valenčič iz Narina, 1980 gl. Postojna. — 1. e. džb. pos. Martin Kolar iz Semiča, 100 gl. Metlika.

Obseg 5. zvezka nemškega zabavnika

„Deutscher Hausschatz“

je sledeči:

Text:

Der Armendoctor. Novelle von Karl Schratenthal (Fortsetzung und Schluss). — Die meteorologische Beobachtungsstation auf dem Säntis in der Schweiz. — Ein Christfest in der Newstadt. Von Waska Welikoff. — Wolken und Sonnenschein. Von William Stevens (Fortsetzung und Schluss). — Lyane. Gedicht von Caroline von Linprun. — Auf der Pussta. — Pariser Bild und Geschichten. Von Wilhelm Sommer. Das Pariser Elend. — Christkindchen hat's genommen. Nach dem Französischen von Gustav v. Bach. — Der Aufstand im ägyptischen Sudan. — Der Meerkönig. Historische Novelle von Oskar Richter. — Bilder aus Spanien. Valencia. — Gebet. Gedicht von A. S. — Allerlei.

Illustrationen:

„Unser tägliches Brod gib uns heute!“ Gemalt von A. Siegert. — Die meteorologische Beobachtungsstation auf dem Säntis in der Schweiz. — Das Anemometer auf dem obersten Säntisgipfel in der Schweiz. — Das mit Fresken geschmückte Isarthor in München. Originalzeichnung von Joseph Resch. — Ein wandernder Fiedler. Gemalt von F. Keller. — Tibetaner Hund. Nach der Natur gezeichnet von Ludwig Beckmann. — Aus dem Circus. Der Schmetterlingsfänger. — Am Hafen von Valencia in Spanien. Nach der Natur gezeichnet von H. Berlepsch. — Erst das Küsschen! Von Meyer von Bremen.

Z novim letom vabimo spet k naročbi. Novi naročniki še lahko vse zvezke dobijo. Enako dobi tudi izgledni zvezek na pregled, kdor ga zahteva.

Katoliška bukvarna
v Ljubljani.

Priznано nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujeta (10)

P. & R. Seemann v Ljubljani.